

Lietuvių kalbos dienų renginių Šiauliuose 2020 metais akimirkos

Ilgiau nei tris savaites Šiaulių kultūros ir švietimo įstaigose vyko konkursai, viktorinos, turnyrai, varžytuvės, olimpiados, protų mūšiai, gražiausio žodžio, raštingiausio moksleivio rinkimai, seminarai, konferencijos, susitikimai, spektakliai, knygų pristatymai, aptarimai, parodos, akcijos ir t. t. Iš viso – apie 50 renginių, skirtų lietuvių kalbai, jos mokymuisi ir sklaidai, lietuvių kalbą, literatūrą ir kultūrą puoselėjusioms asmenybėms.

Vasario pabaigoje – kovo pradžioje daugelio šiauliečių ir miesto svečių dėmesį patraukė miesto autobusų stotelių reklaminiuose paviljonuose skelbiama neįprasta informacija: moksleivių kurti eilėraščiai, iliustruoti senjorų kurtais vėjo malūnėliais. Ši išskirtinė iniciatyva „Ką laisvės vėjai šneka“ skirta Lietuvių kalbos dienoms ir Kovo 11-ajai paminėti.

Savivaldybės viešosios bibliotekos nuotr.

Moksleivių ir senjorų bendro darbo iniciatorė – **Šiaulių miesto savivaldybės viešoji biblioteka**, įgyvendinusi Valstybinės lietuvių kalbos komisijos finansuojamą projektą „Pažink lietuvišką žodį: kalbos karta kaitose“. Šiaulių miesto mokyklų 8–12 klasių moksleiviai kūrė eilėraščius apie Lietuvą, gimtąją kalbą, jos grožį ir vertę. Savivaldybės viešosios bibliotekos Bibliografijos-informacijos skyriuje veikiančio Senjorų rankdarbių būrelio narės, padedamos profesionalios tautodailininkės Almos Mineikytės, kūrė Lietuvos vėliavos spalvų vėjo malūnėlius.

Iš viso buvo sukurti 37 eilėraščiai ir 100 vėjo malūnėlių. Atrinkti 7 geriausi moksleivių (Gegužių, „Juventos“, Medelyno, Salduvės progimnazijų, Simono Daukanto, „Romuvos“ gimnazijų) kūrybiniai tekstai. Siekiant kuo daugiau šiauliečių sudominti patraukliais minėto projekto veiklos rezultatais, bendradarbiaujant su TŪB „Printė“ ir UAB „JCDecaux Lietuva“, sumaketuoti ir atspausdinti kūrybiniai darbai viešinami septyniuose Šiaulių miesto maršrutinių autobusų stotelėse.

Šiaulių miesto savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir jos filialuose vyko bene daugiausia renginių. Vienas iš jų – susitikimas su charizmatiškuoju kalbininku iš Vilniaus universiteto dr. Antanu Smetona. Renginys „Lietuvių kalbos dabartis – keliai ir klystkeliai“ sulaukė didelio susidomėjimo. Pasiklausyti apie lietuvių kalbos padėtį pašėlusiu greičiu besikeičiančiame pasaulyje, jos aktualijas ir pokyčius, kalbos vartojimo klaidas, kurių apstu ne tik mūsų aplinkoje, bet ir viešojoje erdvėje, susirinko gausus būrys šiauliečių.

„Švietimo naujienų“ svetainės nuotr.

Savivaldybės viešosios bibliotekos Bibliografijos-informacijos skyriuje surengtoje neįprastoje parodoje „Ar be nosinės būsi tikras lietuvis?“ eksponuoti įsidėmėtinos rašybos žodžiai, kurių šaknyse rašomos nosinės balsės, ir senjorų klubo narių rankdarbiai – edukacinio užsiėmimo metu kruopščiai apnertos nosinaitės.

Savivaldybės viešosios bibliotekos nuotr.

Kiekvienais metais su kalba susijusių įdomių renginių šiauliečiams organizuoja **Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešoji biblioteka**. Vienas iš reikšmingiausių – vakaras, skirtas kalbininko prof. Vytauto Sirtauto (1921–2008) mokslo studijai „Veiksmažodinis tarinys dabartinėje lietuvių kalboje“ pristatyti. Nors šio šviesaus žmogaus netekome daugiau nei prieš dešimtmetį, pasak renginyje kalbėjusių V. Sirtauto kolegų, studentų, draugų, prisiminimai apie vieną ryškiausių kalbotyros žvaigždžių, jo vestas paskaitas, specifinį dėstymo stilių ir gerą humoro jausmą neblėsta iki šiol. Renginio moderatorė ir leidinio sudarytoja prof. Dž. Maskuliūnienė akcentavo leidinio svarbą šių dienų kalbotyrai. Tai suprato ir Valstybinė lietuvių kalbos komisija, finansavusi šios mokslo studijos išleidimą, ir knygos rengėjai: prof. K. Župerka, prof. B. Maskuliūnas, docentės S. Papaurėlytė-Klovienė ir J. Vaskelienė. Renginio metu koncertavo Šiaulių 1-osios muzikos mokyklos moksleivės, buvo surengta leidinių paroda „Vytautas Sirtautas – lietuvių kalbotyros ažuolas“.

I. Slonksnytės nuotr.

I. Slonksnytės nuotr.

Vasario 28 d. taisyklingai lietuvių kalbai neabejingi šiauriečiai rinkosi į **Šiaulių miesto savivaldybę, Šiaulių miesto savivaldybės viešosios bibliotekos Bibliografijos-informacijos skyrių, „Varsos“ ir „Saulės“ filialus** ir į **Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešąją biblioteką** rašyti nacionalinio diktanto. Kaip ir kasmet, parašius diktantą, buvo aptartas tekstas, pasidalyta įspūdžiais. Nacionalinį diktantą savo patalpose rašė ir kai kurios miesto mokyklos.

A. Buchaitės nuotr.

Savivaldybės viešosios bibliotekos nuotr.

I. Slonksnytės nuotr.

Kovo 6 d. **Šiaulių universitete** vyko devintoji respublikinė konferencija-seminaras „Gimtoji kalba mokykloje“, kurioje buvo aptarta gimtosios kalbos situacija mokyklose ir visuomenėje, nagrinėta lietuvių kalbos ir literatūros didaktikos problematika, literatūros interpretavimo galimybės neformalioje mokinių veikloje ir kitos temos. Konferencija buvo skirta Lietuvių kalbos draugijos (LKD) 85-mečiui paminėti. Konferencijoje buvo perskaityta aštuoniolika pranešimų – šeši plenariniame posėdyje, dvylika lietuvių kalbos didaktikos ir lietuvių kalbos literatūros sekcijose. Konferencijos organizacinio komiteto pirmininkė Šiaulių universiteto prof. dr. Dž. Maskuliūnienė pasidžiaugė, kad Universiteto humanitarinių mokslų atstovai vis dar išlaiko tradiciją rengti tokias gimtajai kalbai skirtas konferencijas.

T. Andrijausko ir Z. Ripinskio nuotr.

Vienas iš LKD Šiaulių skyriaus Lietuvių kalbos dienoms skirtų renginių – **Šiaulių universiteto** administracijos darbuotojams skirtas seminaras „Administracinė kalba universitete“. Seminarą vedė Šiaulių universiteto kalbos tvarkytojas, LKD garbės narys, LKD Šiaulių skyriaus pirmininkas Algirdas Malakauskas. Buvo aptartos įvairių dokumentų rašybos aktualijos, gramatikos ir leksikos klausimai, elektroninių laiškų rašymo ypatumai, atlikti savikontrolės testai. Seminaro dalyviai (taip pat ir universiteto administracijos vadovybė) gavo po „Atmintinę dokumentų tekstų rengėjams“, kurią parengė seminaro vadovas.

T. Andrijausko nuotr.

T. Andrijausko nuotr.

Šiaulių valstybinė kolegija kiekvienais metais aktyviai įsitraukia į Lietuvių kalbos dienų renginius. Šiomet buvo renkamas gražiausias lietuviškas žodis, vyko paskaita apie kalbą, atidaryta kalbos temai artimų kišeninių kalendorėlių paroda. Vykusiuose gražiausio žodžio rinkimuose dalyvavo daugiau nei 200 abiejų fakultetų studentų ir dėstytojų. Daugiausia balsų gavęs žodžių ketvertukas – *ačiū, meilė, mama* ir *Lietuva*. Šiaulių universiteto Regionų plėtros instituto docentė, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos narė dr. Jolanta Vaskelienė su susirinkusia kolegijos bendruomene, miesto žmonėmis kalbėjo apie sudėtingą ir kartu turtingą lietuvių kalbos sistemą, jos vietą tarp kitų pasaulio kalbų, grožį ir raiškos įvairovę. Kolegijos bibliotekoje atidaryta kišeninių kalendorėlių paroda „Nuo žodžio – link žmogaus“. Parodos autorė – Vadybos ir komunikacijos katedros administratorė Jūratė Kirklienė parodoje pristatė 60 skirtingų metų kalendorėlių, kuriuos sieja žodžio, knygos, kultūros temos, turinčios daugybę interpretacijos galimybių.

Šiaulių valstybinės kolegijos nuotr.

Įdomių renginių vyko ir miesto mokyklose. **Šiaulių sporto gimnazija** pakvietė į Šiaulių universiteto dėstytojų paskaitas: „Vaižgantas – lietuviško žodžio meistras“ (prof. dr. Džiuļjeta Maskuliūnienė) ir „Būdingi lietuvių bendrinės kalbos pažeidimai“ (doc. dr. Jolanta Vaskelienė), aukštesnių klasių mokiniams surengė konkursą „Kalbos pipirai“.

Sporto gimnazijos nuotr.

Sporto gimnazijos nuotr.

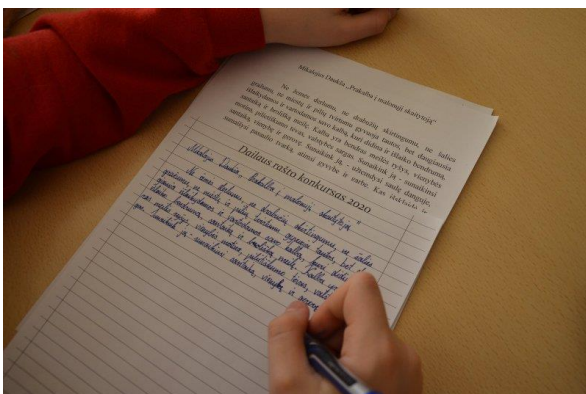
„**Santarvės**“ **gimnazistai** dalyvavo varžytuvėse: atliko kūrybinės viktorinos „Moki žodį...“ užduotis. Jų buvo šešios: kompozicinė – jungiant nurodytus skiemenis, sudaryti kuo daugiau žodžių, vaizdinė – iššifruoti knygos „Lapė ir kaliošai“ pavadinimą, poetinė – sudėti eilėraščio atkarpas į savo eilėraščių, loginė – įrašyti trūkstamą žodį, pavadinamoji – įvardyti, koks buitinis prietaisas aprašytas eilėraštyje, ir raidinė – sukurti akrostichą. Nugalėjusios dešimtokų klasės akrostichas – palinkėjimas visiems nuostabaus kovo mėnesio: „Kūrybingų savaičių, Optimistiško požiūrio, Vaivorykštės danguje, Aistringų jausmų, Svajonių išsipildymo!“.

„Santarvės“ gimnazijos nuotr.

Įdomiuose renginiuose dalyvavo ir **Stasio Šalkauskio gimnazijos** moksleiviai: piešė indoeuropiečių kalbų medį, rašė dailiraštį, įsitraukė į „Etnografinių regionų“ projektą, kovėsi „Protų mūšyje“.

Ragainės progimnazijos bendruomenė rašė jau tradiciniu tapusį diktantą „Išsaugoti kalbą – išsaugoti tautą“, dalyvavo dailiojo rašto konkurse „Mūsų žodžiai kalbai“.

Ragainės progimnazijos nuotr.

Ragainės progimnazijos nuotr.

Lieporių gimnazijoje surengtas tradicinis Šiaulių apskrities moksleivių raštingumo konkursas. Šiomet konkurse dalyvavo beveik visos Šiaulių mieste esančios mokyklos, sulaukta ir Šiaulių rajono švietimo įstaigų atstovų – iš viso per 70 dalyvių.

Lieporių gimnazijos nuotr.

Gegužių progimnazijos Lietuvių kalbos draugijos grupė jau XVII kartą organizavo Lieporių mikrorajono mokykloms Diktanto konkursą. Jame dalyvavo trijų gimnazijų raštingiausi mokiniai, mokytojai, mokinių tėveliai. Prasmingus tekstus rašė 101 dalyvis. Per konkursą dalyviai įvardijo ir, jų nuomone, gražiausius lietuviškus žodžius: *ačiū, mama, šeima, tėvynė, šviesa, meilė, Lietuva, tėvas, vasara, pagarba*. Dalyviams taip pat buvo priminta, kad Lietuva turi dar vieną – žemaičių kalbą ir kad „Šiaulė ī muoderniuoji Žemaitėjės suostėnė“.

Gegužių gimnazijos nuotr.

Pagal Šiaulių miesto savivaldybės viešosios bibliotekos, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos, Šiaulių miesto savivaldybės, Šiaulių universiteto, Šiaulių valstybinės kolegijos, Sporto gimnazijos, Stasio Šalkauskio gimnazijos, „Santarvės“ gimnazijos, Ragainės progimnazijos, Lieporių gimnazijos, Gegužių gimnazijos svetainėse paskelbtą informaciją parengė Aušrinė Rinkevičienė.
